1

Einführung: Über die Ausstellung

Im frühen 19. Jahrhundert kam es zu einer Auswanderungswelle in den südlichen Kaukasus, der sich vor allem Schwaben aus dem Königreich Württemberg angeschlossen hatten. 1816-1819 entstanden sechs deutsche Mutterkolonien auf dem Territorium des heutigen Georgiens und zwei weitere im heutigen Aserbaidschan.[A]

In Georgien wurden später insgesamt 23 deutsche Kolonien identifi ziert (Marienfeld, Alexanders-dorf, Neu-Tiflis, Elisabethtal, Katharinenfeld usw.).[B] **Ihre** architektonischen Spuren sind bis heute in vielen Ortschaften sichtbar.

Diese Ausstellung wird auf insgesamt 23 Tafeln einen Einblick in die bisher noch unbekannte Alltagsgeschichte dieser schwäbischen Emigranten in Ostgeorgien geben und auch die religiösen Überzeugungen dieser Kaukasiendeutschen beispielhaft analysieren. Erstmals werden dazu handgeschriebene deutschsprachige Quellen in Kurrentschrift aus den Nationalarchiven Georgiens verwendet, die bis zur Deportation der Deutschen aus dem Südkaukasus im Oktober 1941 reichen.

Die Tafeln dieser zweisprachigen Ausstellung mit Zusammenfassungen auf Englisch behandeln entlang des Lebenszyklus Themen wie Geburt und Taufe, Jugend und Schulbildung, Heirat und Scheidung bis hin zur Bestattung der Verstorbenen und weitere relevante Themen. Die Ausstellung wird erste Einblicke in das alltägliche Leben von damals geben, die auch für uns heute immer noch relevant sind und zum Vergleich auffordern.

Ausführliche Informationen und Referenzen zu dieser Ausstellung können Sie Online unter dem folgenden Link finden: https://colonists.iliauni.edu.ge/de/ausstellung/

Wir wünschen Ihnen interessante Einblicke in die Alltagswelt der schwäbischen Kolonisten in Georgien!

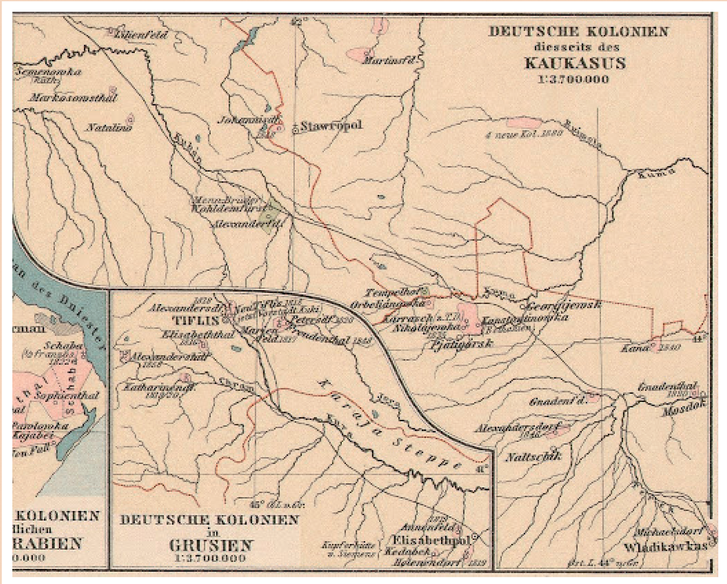

1

შესავალი: გამოფენის შესახებ

მე-19 საუკუნის დასაწყისში კავკასიაში ემიგრანტთა პირველი ტალღა ჩამოვიდა, რომელიც ძირითადად ვიურტემბერგის სამეფოდან წამოსული შვაბებისგან შედგებოდა. 1816-1819 წლებში საქართველოს დღევანდელ ტერიტორიაზე ექვსი, ხოლო დღევანდელ აზერბაიჯანში კიდევ ორი ე.წ. „დედა კოლონია“ დაარსდა.[A]

საქართველოში ჯამში 23 გერმანული კოლონია იქნა იდენტიფიცირებული (მარიენფელდი, ალექსანდერსდორფი, ნოი-ტიფლისი, ელიზაბეტთალი, კატარინენფელდი და ა.შ.).[B] მათი არქიტექტურული კვალი დღესაც ჯერ კიდევ ბევრ ადგილას არის შემორჩენილი.

გამოფენა 23 ბანერით გაგაცნობთ აღმოსავლეთ საქართველოში მცხოვრები შვაბი ემიგრანტების ჯერ კიდევ უცნობ ყოველდღიური ცხოვრების ისტორიას და ასევე მაგალითების დახმარებით მოხდება კავკასიაში მცხოვრები გერმანელების რელიგიური შეხედულებების ანალიზი. გამოფენაზე პირველად წარსდგება საქართველოს ეროვნული არქივში დაცული ხელნაწერი გერმანულენოვანი წყაროები, რომლებიც 1941 წლის ოქტომბერში სამხრეთ კავკასიიდან გერმანელების დეპორტაციამდე პერიოდს მოიცავს.

ამ ორენოვანი და ინგლისური შეჯამებების მქონე გამოფენის ბანერებზე ასახული იქნება ყოველედღიური ცხოვრების მთელი ციკლი, როგორიცაა დაბადება, ნათლობა, ახალგაზრდობა და სასკოლო განათლება, ქორწინება და განქორწინება, გარდაცვალება, დაკრძალვა და სხვა რელევანტური თემები. გამოფენა შესაძლებლობას იძლევა თვალი გავადევნოთ კოლონიებში არსებულ იმდროინდელ ყოველდღიურ ცხოვრებას, რაც დღესაც საკმაოდ აქტუალურია და შედარებისკენ გვიბიძგებს.

გამოფენის შესახებ დეტალური ინფორმაცია და რესურსები შეგიძლიათ იხილოთ ონლაინ, შემდეგ ბმულზე: https://colonists.iliauni.edu.ge/de/position/

გისურვებთ საინტერესო შთაბეჭდილებებს საქართველოში მცხოვრები შვაბი კოლონისტების ყოველდღიურ სამყაროში!

Introduction: About the Exhibition

At the beginning of the 19th century, there was a wave of emigration to the Caucasus by Swabians from the Kingdom of Württemberg. Since 1816 a total of 23 German colonies were established in Georgia (Marienfeld, Alexandersdorf, Neu-Tiflis, Elisabethtal, Katharinenfeld, etc.).

On 23 panels, this bilingual exhibition with English summaries provides an insight into the still fragmentary history of these Swabian emigrants' everyday life in Georgia. For the first time, handwritten German-language sources in Kurrent script from the Georgian National Archives are used, which date back to the deportation of the Germans from the South Caucasus in October 1941. The panels of this exhibition cover topics such as birth, baptism, youth, school years, marriage, divorce, burial of the deceased and other relevant topics along the life cycle.

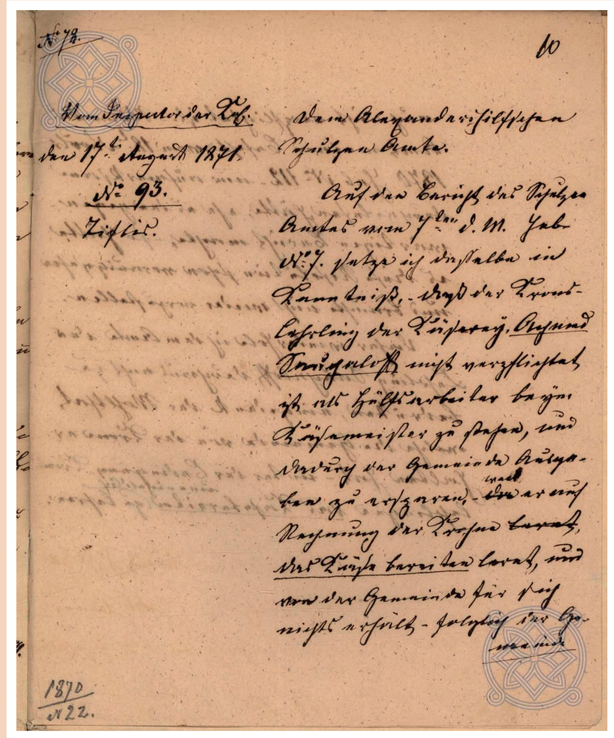

2

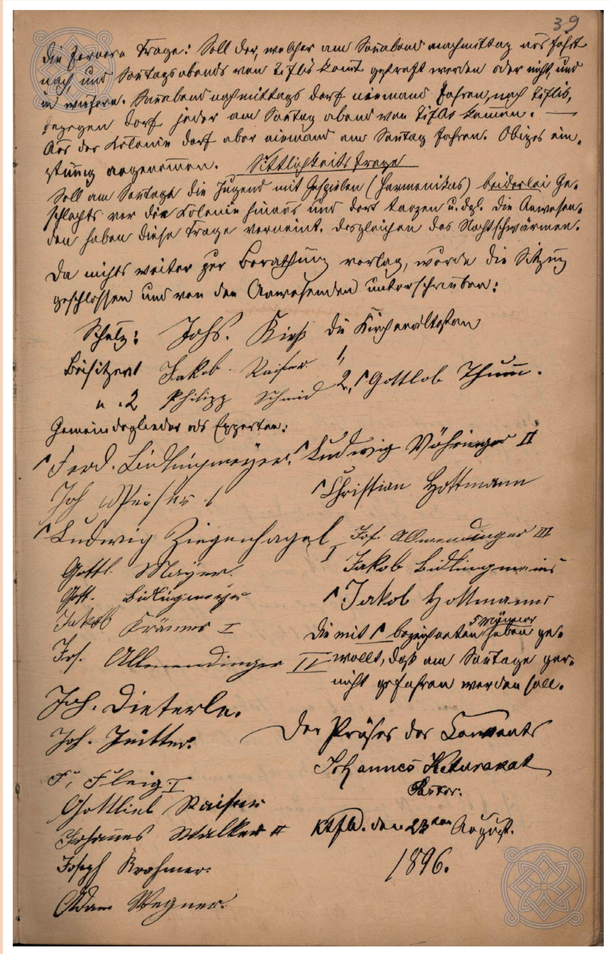

3

2-3: Beispiele von Archivalien
2-3: საარქივო წყაროების მაგალითები

A Vgl. Auch, Eva-Maria: Zwischen Autarkie und Anpassung. Deutsche im multiethnischen Umfeld Südkaukasiens, in: Dies. (Hrsg.): Deutsche im multikulturellen Umfeld Südkaukasiens, Baden-Baden 2017, S. 13-34, hier: 19f.

B Tartarashvili, Nestan: Die deutschen Siedlungen und das deutsche architektonische Erbe in Georgien - German Settlements and Architectural Heritage in Georgia. 2018, S. .39.
ნესტან თათარაშვილი: გერმანული დასახლებები და არქიტექტურული მემკვიდრეობა საქართველოში. Tbilisi/ თბილისი. 2018, გვ. 39.

1 David Rumsey Map Collection, David Rumsey Map Center, Stanford Libraries. Paul Langhans: Deutsche Kolonisation im Osten II. Auf slawischem Boden. Aus: ders.: Deutscher Kolonial-Atlas, Karte Nr. 7. Gotha, Justus Perthes, abgeschlossen Juli 1897.
https://www.davidrumsey.com/luna/servlet/detail/RUMSEY~8~1~281298~90054077 (22.10.2024)

2 Nationalarchive Georgiens, Fonds N226.1.214, Blatt 16.
საქართველოს ეროვნული არქივი, ფონდი N226.1.214, გვ.16.
https://archival-services.gov.ge/germanelebi/get_picture/1965374 (22.10.2024)

3 Nationalarchive Georgiens, Fonds N1725.1.2 Blatt 76.
საქართველოს ეროვნული არქივი, ფონდი N1725.1.2, გვ.76.
https://archival-services.gov.ge/germanelebi/get_picture/1965374 (22.10.2024)

Die Beauftragte der Bundesregierung für Kultur und Medien
Universität Siegen
National Archives of Georgia
Verein zur Bewahrung deutschen Kulturguts im Südkaukasus
Global Entanglements